

Izvorna jezična inačica ove stranice [ro](#) nedavno je izmijenjena. Naši prevoditelji trenutano pripremaju jezičnu inačicu koju vidite.

rumunjski

Swipe to change

Izvođenje dokaza

Rumunjska

1 Teret dokazivanj

Glavnu pravnu osnovu čine:

članci od 249. do 365. Zakona o parničnom postupku (*Codul de procedură civilă*).

1.1 Koja su pravila u vezi s teretom dokazivanja?

Tvrđnju iznesenu tijekom postupka mora dokazati stranka koja je iznosi, osim u određenim slučajevima izričito predviđenima zakonom. Podnositelj zahtjeva mora dokazati svoj tužbeni zahtjev. Kad je riječ o prigovorima koje podnosi tuženik, teret dokazivanja leži na tuženiku. Međutim, ako je riječ o pretpostavci, teret dokazivanja može se sa stranke na kojoj je teret bio prenijeti na protustranku.

1.2 Postoje li pravila prema kojima su određene činjenice izuzete od tereta dokazivanja? U kojim slučajevima? Je li moguće predočiti dokaze kako bi se pokazalo da određena pravna pretpostavka nije valjana?

Nitko nije obvezan dokazivati ono što sud nužno mora znati.

Pretpostavlja se da sud poznaje pravna pravila na snazi u Rumunjskoj. Međutim, zainteresirana strana mora dokazati pravna pravila koja nisu objavljena u rumunjskom službenom listu (*Monitorul Oficial*) ili nekim drugim sredstvima, međunarodnim konvencijama, ugovorima i sporazumima primjenjivima u Rumunjskoj koji nisu ugrađeni u zakonodavstvo te međunarodno običajno pravo. Pravila utvrđena u klasificiranim dokumentima mogu se dokazati i pregledati samo pod uvjetima utvrđenima zakonom. Sud na vlastitu inicijativu može uzeti u obzir pravo strane države ako na njega upućuje pred sudom. Strano se pravo mora dokazati u skladu s odredbama Građanskog zakonika (*Codul civil*) koje se odnose na sadržaj stranog prava.

Ako je činjenica općepoznata ili se ne osporava, sud može odlučiti da se u tim okolnostima predmeta ne mora dokazivati. Upotrebu, pravila postupanja i prakse utvrđene među strankama mora dokazati stranka koja se oslanja na njih. Lokalna pravila i propise mora dokazati stranka koja se oslanja na njih samo ako sud to zatraži.

Pretpostavka je zaključak koji pravo ili sud utvrđuje na temelju poznate činjenice kako bi se utvrdila nepoznata činjenica. Zakonskom pretpostavkom (*prezumtă legală*) osoba koja ostvaruje korist od nje izuzeta je od tereta dokazivanja činjenice za koju se u skladu sa zakonom smatra da je dokazana.

Zakonska pretpostavka može se osporiti dokazima o suprotnom, osim ako je zakonom predviđeno drukčije.

1.3 U kojoj mjeri sud mora biti uvjeren u neku činjenicu kako bi presudu temeljio na postojanju te činjenice?

Dokazi moraju biti dopušteni i relevantni za ishod postupka. Nakon što dopusti dokaze za određene činjenice, sud ima diskrecijsko pravo samostalno odlučiti o tome jesu li te činjenice dokazane, osim ako je zakonom određeno drukčije.

2 Izvođenje dokaza**2.1 Mora li stranka uvijek podnijeti zahtjev za izvođenje dokaza ili sudac u određenim predmetima može izvesti dokaze na vlastitu inicijativu?**

Dokaze moraju predložiti podnositelj zahtjeva u svojem zahtjevu i tuženik u svojoj obrani, osim ako je zakonom predviđeno drukčije. U suprotnom se dokazi mogu poništiti. Ako predloženi dokazi nisu dostatni za potpuno rješavanje predmeta, sud će strankama naložiti da ih dopune. Sud na vlastitu inicijativu može skrenuti pažnju stranaka na to da su potrebni dodatni dokazi i može naložiti izvođenje dodatnih dokaza čak i ako se stranke s tim ne slažu.

Stranke mogu podnijeti zahtjev da se izvedu sljedeći dokazi: dokumenti, izvješća vještaka, iskazi svjedoka, inspekcije *in situ* i ispitivanje stranke ako protustranka zatraži da se tu stranku pozove da svjedoči. Novim zakonom o parničnom postupku uređeni su i fizički dokazi, što bi moglo biti relevantno u određenim kategorijama građanskih tužbi (npr. tužbe u slučaju razvoda).

2.2 Ako je zahtjev stranke koji se odnosi na izvođenje dokaza odobren, što slijedi?

Sud prvo razmatra jesu li dokazi koje su stranke predložile prihvatljivi, a zatim donosi odluku u kojoj se navode činjenice koje se moraju dokazati, dopuštenim dokazima i obvezama stranaka u pogledu izvođenja dokaza. Koliko god je to moguće, dokazi će se izvesti tijekom iste rasprave na kojoj su dopušteni.

Izvođenje dokaza uređeno je određenim temeljnim pravilima: dokazi se izvode redoslijedom koji je odredio sud; kad god je to moguće, dokazi bi se trebali izvesti tijekom iste rasprave; dokazi se izvode prije argumenta o osnovanosti; dokazi i protudokazi izvode se u isto vrijeme u mjeri u kojoj je to moguće.

Dokazi se izvode bez prisutnosti javnosti (*in camera de consiliu*) na sudu pred kojim se vodi postupak, osim ako je zakonom predviđeno drukčije. Ako se zbog objektivnih razloga dokazi mogu izvesti samo na drugom mjestu, mogu se izvesti na temelju molbe za pravnu pomoć na sudu iste razine, ili na sudu niže razine ako u tom mjestu ne postoji sud slične razine.

2.3 U kojim slučajevima sud može odbiti zahtjev stranke za izvođenje dokaza?

Dokazi se mogu upotrijebiti samo jednom ako ispunjavaju određene kriterije u pogledu zakonitosti (*legalitate*), vjerodostojnosti (*verosimilitate*), relevantnosti (*pertinență*) i uvjerljivosti (*concludență*). Kad je riječ o zakonitosti, predloženi dokazi moraju činiti dokaz na temelju zakona i ne smiju biti zabranjeni zakonom. Kad je riječ o vjerodostojnosti, zatraženi dokazi ne smiju biti u suprotnosti s općepriznatim prirodnim zakonima. Kad je riječ o relevantnosti, dokazi moraju biti povezani s predmetom suđenja, odnosno činjenicama koje se trebaju dokazati kako bi se potkrijepio zahtjev ili obrana koje su podnijele stranke. Kako bi dokazi bili prihvatljivi, moraju isto tako biti vjerodostojni i pridonositi rješenju spora.

Sud mora odbiti zahtjev za izvođenje dokumenta ako se sadržaj dokumenta odnosi na strogo osobna pitanja povezana s dostojanstvom ili privatnošću osobe, ako postupak podnošenja dokumenta ne bi bio dosljedan s obvezom povjerljivosti ili ako bi prouzročio kazneni postupak u pogledu stranke, bračnog druga stranke ili bilo kojeg krvnog srodnika ili srodnika po tazbini, do i uključujući treći stupanj srodstva.

Iskaz svjedoka nije prihvatljiv za dokazivanje pravnih poslova vrijednosti veće od 250 RON, za što su zakonom predviđeni dokazi u pisanom obliku. Isto tako, iskaz svjedoka nije prihvatljiv ako je u suprotnosti sa sadržajem službenog dokumenta.

Dokaz predlaže podnositelj zahtjeva u zahtjevu ili tuženik u obrani. Sud može pozvati na dostavu očitovanja o dokazima koji nisu predloženi na takav način i odobriti ih u bilo kojoj od sljedećih situacija: potreba za dokazima proizlazi iz izmjene tužbe; potreba za dokazima javlja se tijekom postupka i stranka je nije mogla predvidjeti; stranka sudu pokazuje da postoji opravdani razlog da nije bila u mogućnosti dostaviti zatražene dokaze u određenom roku; izvođenje dokaza ne dovodi do odgode suđenja; sve su se stranke izričito složile s tim.

2.4 Koji različiti načini dokazivanja postoje?

Pravni posao ili činjenica može se dokazati s pomoću dokumenata, svjedoka, pretpostavki, priznanjem stranaka (na njihovu inicijativu ili kao odgovor na ispitivanje), izvješća vještaka, fizičkih dokaza, inspekcija *in situ* ili bilo kojeg drugog oblika dokaza predviđenog zakonom.

2.5 Na koji se način od svjedoka dobivaju dokazi te kako se ti načini razlikuju od onih pomoću kojih se dokazi dobivaju od vještaka? Kakva su pravila u vezi s pisanim dokazima i izvješćima/mišljenjima vještaka?

Svjedoke predlažu stranke, podnositelj zahtjeva u zahtjevu ili tuženik u obrani. Nakon što dopusti iskaz svjedoka, sud će ih pozivati na saslušanje. Ako smatra da je preporučljivo zatražiti mišljenje vještaka kako bi se razjasnile činjenice, sud će na zahtjev stranaka ili na vlastitu inicijativu imenovati jednog vještaka ili njih tri i izdati nalog u kojem su navedeni aspekti u pogledu kojih će oni iznijeti svoja mišljenja i rok za taj posao. Mišljenja vještaka unose se u izvješće vještaka. Na zahtjev stranaka ili suda može se zatražiti novo izvješće drugog vještaka i u njemu se navode razlozi zbog kojih je to učinjeno. Kad je riječ o dokumentarnim dokazima, svaka stranka može podnijeti dokaze koje želi upotrijebiti tijekom suđenja u obliku propisno ovjerenog primjerka. Stranka mora sa sobom imati izvornik i mora ga moći predočiti sudu na zahtjev, u suprotnom se taj dokument neće uzeti u obzir. Sud može naložiti podnošenje dokumenta koji stranka posjeduje ako se dokument odnosi na stranke suđenja, ako je sama stranka navela dokument tijekom suđenja ili ako je stranka obvezna podnijeti taj dokument. Ako stranka posjeduje dokument i ne može ga predočiti na sudu, moguće je imenovati suca u čijoj prisutnosti stranke mogu pregledati dokument na mjestu na kojem se nalazi. Ako dokument posjeduje treća osoba, ta se osoba može pozvati kao svjedok i od nje se može zatražiti da dostavi dokument.

Sud koji je za to nadležan prikuplja dokaze bez prisutnosti javnosti. Ako će se dokazi izvoditi na drugom mjestu, izvodit će ih delegirani sud istog stupnja, ili sud nižeg stupnja ako u tom mjestu ne postoji sud istog stupnja. Ako je to dopušteno na temelju oblika dokaza i ako stranke na to pristanu, sud koji izvodi dokaze može odlučiti ne pozvati stranke.

2.6 Imaju li neki načini dokazivanja veću težinu od drugih?

Metode dokazivanja jednakovrijedne su, osim u slučajevima kada je to izričito predviđeno zakonom.

Stranke često prihvaćaju dokumente u vjerodostojnom obliku (*forma autentică*) zbog njihovih prednosti, uključujući pretpostavku vjerodostojnosti, što znači da je osoba koja se oslanja na vjerodostojnu ispravu oslobođena tereta dokazivanja.

2.7 Je li za dokazivanje određenih činjenica obvezna primjena određenih načina dokazivanja?

Kao dokaz pravnog posla vrijednosti veće od 250 RON prihvaćaju se samo dokumentarni dokazi, iako postoje određene iznimke u kojima je dopušten i iskaz svjedoka.

Sve dok se ne dokaže da je neki dokument lažan, taj dokument u vjerodostojnom obliku u odnosima s bilo kojom osobom pruža nepobitan dokaz nalaza u pogledu činjenice koju je osobno iznijela osoba koja je dokument ovjerala u skladu sa zakonom. Međutim, izjave stranaka unesene u izvoran dokument smatraju se dokazom samo dok se ne dokaže suprotno.

Ako sud ima diskrecijsko pravo odlučiti o preostalim pretpostavkama, sud se može osloniti na njih samo ako su njihova težina i snaga dovoljne za to da se sve navedene činjenice smatraju vjerojatnima. Takve se pretpostavke mogu prihvatiti samo ako je zakonom dopušten iskaz svjedoka.

2.8 Jesu li svjedoci zakonski obvezni svjedočiti?

Vidjeti odgovor na pitanje 2.11.

2.9 U kojim slučajevima mogu odbiti svjedočenje?

Zakonom o parničnom postupku nisu utvrđeni razlozi zbog kojih bi svjedok mogao odbiti svjedočiti, nego su samo određene osobe koje se ne mogu saslušati kao svjedoci i osobe koje su oslobođene od obveze svjedočenja. Vidjeti odgovor na pitanje 2.11.

2.10 Je li moguće kazniti osobu koja odbije svjedočiti ili je prisiliti da svjedoči?

Sud svjedoku koji se ne pojavi pred sudom ili odbije svjedočiti izriče novčanu kaznu. Ako se svjedok nakon prvog poziva ne pojavi na sudu, sud može izdati nalog da se osoba dovede na sud (*mandat de aducere*). U žurnim postupcima sud takav nalog može izdati čak i za prvu raspravu.

Ako se osoba ne pojavi na sudu ili odbije odgovoriti na pitanja, sud to može protumačiti kao potpuno priznanje ili samo početni dokaz u korist stranke koja je predložila da se taj svjedok pozove.

2.11 Postoje li osobe koje ne mogu svjedočiti?

Svjedoci ne mogu biti: krvni srodnici ili srodnici po tazbini, do i uključujući treći stupanj srodstva; bračni drugovi, bivši bračni drugovi, zaručene osobe ili partneri koji žive zajedno, osobe u neprijateljskim odnosima ili one koje su s bilo kojom strankom u odnosu koji uključuje interes; osobe koje podliježu sudskom nalogu zbog kojeg nisu u mogućnosti upravljati svojom imovinom (*sub interdicție judecătorească*); i osobe osuđene za lažno svjedočenje. U parnicama koje uključuju srodstvo, razvod ili druge obiteljske odnose sud može saslušati krvne srodnike i srodnike po tazbini, s iznimkom potomaka. Sljedeće su osobe oslobođene svjedočenja:

svećenici, zdravstveni radnici, ljekarnici, odvjetnici, javni bilježnici, sudski izvršitelji, izmiritelji, primalje i medicinske sestre te svi drugi stručnjaci koji su na temelju zakona obvezni čuvati povjerljivost ili poslovne tajne u pogledu činjenica koje saznaju tijekom izvršavanja svojih dužnosti ili obavljanja svoje struke, čak i nakon što ta djelatnost prestane

suci, državni odvjetnici i državni službenici čak i nakon što njihove dužnosti prestanu, u pogledu povjerljivih okolnosti koje su saznali tijekom svojeg mandata osobe koje bi svojim odgovorom sebe, svoje rođake, bračnog druga, bivšeg bračnog druga itd. izložile riziku od kaznenog progona ili javnog prijezira.

2.12 Koja je uloga suca i stranaka u saslušanju svjedoka? Pod kojim uvjetima svjedok može svjedočiti videokonferencijskom vezom ili uz primjenu drugih tehničkih rješenja?

Sud poziva svjedoke i utvrđuje redoslijed kojim će ih saslušati. Prije saslušanja utvrđuje se identitet svjedoka i on je obavezan položiti prisegu. Svaki se svjedok mora saslušati odvojeno. Svjedok prvo odgovara na pitanja predsjednika suda, a zatim, uz dopuštenje predsjednika, na pitanja koja postavlja stranka koja je predložila tog svjedoka te na pitanja protustranke. Svjedok koji se ne može pojaviti pred sudom može se saslušati na mjestu na kojem se nalazi.

Ne postoje zakonske odredbe kojima se uređuje audio ili videosnimanje svjedoka, ali takve su snimke dopuštene. Na zahtjev zainteresirane strane sastavljen u skladu sa zakonom naknadno se može izraditi transkript tih snimaka.

3 Ocjena dokaza

3.1 Ako stranka nije legalno pribavila dokaze, postoje li ograničenja koja sud primjenjuje pri donošenju presude?

Ako stranka koja je dostavila dokument inzistira na njegovoj upotrebi, iako je navedeno da je on lažan i ako taj navod nije povučen te ako postoji naznaka tko je odgovoran za krivotvorenje ili tko je u njemu sudjelovao, sud može obustaviti suđenje i odmah navodno lažan dokument prosljediti nadležnom uredu državnog odvjetnika. U tu će se svrhu sastaviti izvješće kako bi se krivotvorenje ispitalo. Ako se kazneni postupak ne može pokrenuti ili nastaviti, ispitivanje krivotvorenja obaviti će sam građanski sud.

S druge strane, sud će izreći novčanu kaznu osobi koja je u zloj vjeri osporila tekst ili potpis dokumenta ili izvornost audiosnimke ili videosnimke.

Sud će pri ocjeni izjava svjedoka uzeti u obzir njihovu iskrenost i okolnosti u kojima su saznali činjenice koje čine sadržaj njihovih izjava. Ako sud u postupku posumnja da je svjedok lažno svjedočio ili primio mito, sastavit će izvješće i pitanje uputiti tijelu odgovornom za kazneni progon.

3.2 Hoće li moje svjedočenje biti dokaz ako sam stranka u postupku?

Ako ijedna stranka prizna činjenicu koju je protustranka upotrijebila kao osnovu za podnošenje zahtjeva ili obranu, priznanje čini dokaz. Priznanje na sudu potpun je dokaz protiv osobe koja ga je iznijela. Sud mora uzeti u obzir cijelo priznanje i ne može ga razdvojiti na dijelove, osim ako se odnose na posebne činjenice koje nisu međusobno povezane. Sud može slobodno procijeniti izvansudska priznanja. Ona podliježu zahtjevima u pogledu dopuštenosti i izvođenja dokaza kojima se uređuju drugi dokazi na temelju općeg prava.

Sud može pristati na to da se stranke pozovu na ispitivanje u pogledu njihovih vlastitih radnji ako su relevantne za donošenje odluke u predmetu.

Relevantne poveznice

<http://www.just.ro/>

Posljednji put ažurirano: 27/11/2018

Verziju ove stranice na nacionalnom jeziku održava odgovarajuća kontaktna točka EJNI-a. Prijevode je napravila služba Europske komisije. Moguće promjene u originalu koje su unijela nadležna nacionalna tijela možda još nisu vidljive u drugim jezičnim verzijama. Europska pravosudna mreža i Europska komisija ne preuzimaju nikakvu odgovornost u pogledu informacija ili podataka sadržanih ili navedenih u ovom dokumentu. Pogledajte pravnu obavijest kako biste vidjeli propise o autorskim pravima države članice odgovorne za ovu stranicu.

Zbog povlačenja Ujedinjene Kraljevine iz Europske unije države članice trenutačno ažuriraju dio nacionalnih sadržaja na ovim internetskim stranicama. Ako još uvijek ima sadržaja koji ne odražava povlačenje Ujedinjene Kraljevine, to je nenamjerno te će biti izmijenjeno.